

Raadsvoorstel

Onderwerp Zaakid	Actieplan aanpak onveilig gebruik en overlast fatbikes 2025-143756
Auteur	Peter Tilro +31793468023 P.Tilro@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris a.i.	Meijer, A.S.
Afdelingshoofd	Breugem - Kusters Y.J.M. (Yvonne)
Portefeuillehouder	Wethouder Frinking
Medeverantwoordelijke(n)	Burgemeester Bezuijen

Uiterste behandeldatum (+ reden)	16 december 2025 (In verband met toezegging 715 om in 2025 een actieplan voor de aanpak van fatbikes naar de raad te sturen)
Programma(s)	Programma 7 Inrichting van de stad
Eerdere besluitvorming	• Motie 2506-63A 'Veilig lopend of fietsend naar school' van Zó! Zoetermeer (1 juli 2025) • Motie 2510-01 'Vreemd aan de orde van de dag' van Zó! Zoetermeer (30 oktober 2025)
Samenvatting	Om onveilig gebruik en overlast van fatbikes tegen te gaan is extra inzet van de gemeente noodzakelijk. Dit doen we op basis van voorliggend Actieplan aanpak onveilig gebruik en overlast fatbikes. Dit actieplan is gericht op bewustwording van de verkeersveiligheidsrisico's en het aanpakken van de groep die overlast veroorzaakt. Het plan bestaat uit drie actielijnen: 1. Fysieke maatregelen 2. Gedragsbeïnvloeding en campagnes 3. Handhaving Vanuit deze driedeling werken we met concrete maatregelen aan de verbetering van de verkeersveiligheid in Zoetermeer.
Bijlagen	1. Actieplan aanpak onveilig gebruik en overlast fatbikes 2. Begrotingswijziging 3. Motie 2506-63A (Veilig lopend of fietsend naar school) 4. Motie 2510-01 5. Antwoorden Kamervragen over handhaving opgevoerde fatbikes

Raadsbesluit

Actieplan aanpak onveilig gebruik en overlast fatbikes
2025-143756

De raad van de gemeente Zoetermeer;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 25 november 2025

besluit

1. Het Actieplan aanpak onveilig gebruik en overlast fatbikes (bijlage 1) vast te stellen met daarin de volgende actielijnen:
 - a. fysieke maatregelen om de verkeersveiligheid te verbeteren en regels te verduidelijken;
 - b. gedragsbeïnvloeding en campagnes om jeugdige gebruikers en ouders/verzorgers bewust te maken van de risico's van onveilig gebruik en de geldende regels;
 - c. handhaving om onveilig gebruik en overlast direct aan te pakken.
2. Om de overlast van snelle fietsen (waaronder fatbikes) te beperken en de verkeersveiligheid te verbeteren, in overeenstemming met motie 2510-01, voor 2026 en 2027 vier handhavers aan te stellen.
3. Voor het aanstellen van de vier handhavers een budget van € 659.286 beschikbaar te stellen en dit te dekken binnen programma 5 van de (meerjaren)begroting.
4. Het in motie 2506-63A (Veilig lopend of fietsend naar school) beschikbaar gestelde budget van € 100.000, bestemd voor het gericht informeren van ouders over verkeersonveilig gedrag en de impact daarvan op omwonenden rondom scholen, en de bijbehorende dekking vanuit de reserve Fonds Zoetermeer 2040, evenredig te verdelen over de jaren 2026 en 2027.
5. Voor de uitvoering van het actieplan voor de jaren 2026 en 2027 een budget van € 281.800 beschikbaar te stellen en dit te dekken binnen programma 7 van de (meerjaren)begroting.
6. De uit dit voorstel voortvloeiende begrotingswijziging (bijlage 2) vast te stellen.
7. Motie 2510-01 als afgedaan te beschouwen.
8. Motie 2506-63A (Veilig lopend of fietsend naar school) als afgedaan te beschouwen.
9. Toezegging 715, over een actieplan voor de aanpak van fatbikes naar de raad te sturen, als afgedaan te beschouwen.

Over de onderdelen 3, 4, 5 en 6 van dit besluit geen referendum mogelijk te maken, omdat het een begrotingswijziging betreft. Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 23 februari 2026

de griffier,

de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM

drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding

Tijdens de raadscommissie van 3 oktober 2025 en de raadsvergadering van 27 oktober 2025 heeft de raad gesproken over de toename van onveilig gebruik en overlast van fatbikes in Zoetermeer. Het college herkent deze ontwikkelingen en deelt de zorgen vanuit de raad hierover. Om onveilig gebruik en overlast van fatbikes tegen te gaan, is het cruciaal dat de gemeente volop inzet op de aanpak van onveilig gebruik en overlast. Het college biedt, conform toezegging 715, bijgevoegd Actieplan aanpak onveilig gebruik en overlast fatbikes (hierna: actieplan) ter vaststelling aan.

Doel van het actieplan is het terugdringen van onveilig gebruik en overlast van fatbikes door een strenger handhavingsbeleid en inzet op gedragsbeïnvloeding. De aanpak betekent wel dat controles en het beboeten gelden voor alle fietsers, omdat juridisch geen onderscheid gemaakt kan worden tussen fatbikes en andere (snelle) fietsen.

Dit actieplan stelt concrete maatregelen voor om onveilig gebruik en overlast van fatbikes tegen te gaan. Deze maatregelen zijn uitgewerkt langs drie pijlers die zorgen voor een integrale aanpak.

1. Fysieke maatregelen om de verkeersveiligheid te verbeteren en regels te verduidelijken.
2. Gedragsbeïnvloeding en campagnes om jeugdige gebruikers en ouders/verzorgers bewust te maken van de risico's van onveilig gebruik en de geldende regels.
3. Handhaving om onveilig gebruik en overlast direct aan te pakken.

Deze maatregelen hebben een looptijd van twee jaar, zodat het onveilig gebruik en de overlast van fatbikes structureel vermindert. Waar mogelijk zijn onderdelen van het actieplan al in gang gezet, vooruitlopend op de formele vaststelling door de gemeenteraad.

Beoogd effect

Het actieplan beoogt drie effecten:

1. Het vergroten van de bewustwording bij gebruikers en bij ouders/verzorgers van jeugdige gebruikers over de gevaren en risico's van onveilig gebruik van fatbikes en andere snelle fietsen.
2. Het terugdringen van overlast die door fatbikes en andere snelle fietsen wordt veroorzaakt.
3. Het verbeteren van het veiligheidsgevoel onder inwoners en bezoekers van Zoetermeer

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

1. Het Actieplan aanpak onveilig gebruik en overlast fatbikes (bijlage 1) vast te stellen met daarin de volgende actielijnen:
 - a. fysieke maatregelen om de verkeersveiligheid te verbeteren en regels te verduidelijken;
 - b. gedragsbeïnvloeding en campagnes om jeugdige gebruikers en ouders/verzorgers bewust te maken van de risico's van onveilig gebruik en de geldende regels;
 - c. handhaving om onveilig gebruik en overlast direct aan te pakken.
2. Om de overlast van snelle fietsen (waaronder fatbikes) te beperken en de verkeersveiligheid te verbeteren, in overeenstemming met motie 2510-01, voor 2026 en 2027 vier handhavers aan te stellen.
10. Voor het aanstellen van de vier handhavers een budget van € 659.286 beschikbaar te stellen en dit te dekken uit de algemene reserve (vrij inzetbare reserve) binnen programma 5 van de (meerjaren)begroting.

- 3.
4. Het in motie 2506-63A (Veilig lopend of fietsend naar school) beschikbaar gestelde budget van € 100.000, bestemd voor het gericht informeren van ouders over verkeersonveilig gedrag en de impact daarvan op omwonenden rondom scholen, en de bijbehorende dekking vanuit de reserve Fonds Zoetermeer 2040, evenredig te verdelen over de jaren 2026 en 2027.
5. Voor de uitvoering van het actieplan voor de jaren 2026 en 2027 een budget van € 281.800 beschikbaar te stellen en dit te dekken uit de algemene reserve (vrij inzetbare reserve) binnen programma 7 van de (meerjaren)begroting.
6. De uit dit voorstel voortvloeiende begrotingswijziging (bijlage 2) vast te stellen.
7. Motie 2510-01 als afgedaan te beschouwen.
8. Motie 2506-63A (Veilig lopend of fietsend naar school) als afgedaan te beschouwen.
9. Toezegging 715, over een actieplan voor de aanpak van fatbikes naar de raad te sturen, als afgedaan te beschouwen.

Argumenten

1.1 Voor het behalen van resultaten is een integrale aanpak noodzakelijk

Een samenhangend actieplan is essentieel om onveilig gebruik en overlast van fatbikes effectief aan te pakken. Door de drie actielijnen te combineren ontstaat een integrale benadering die zowel preventief als corrigerend werkt. Deze driedeling en acties sluiten aan bij het nog vast te stellen Strategisch plan verkeersveiligheid wat in Q1 van 2026 wordt verwacht

1.2 Voor het behalen van duurzame resultaten is een looptijd van twee jaar van de aanpak noodzakelijk

Gedragsverandering is een proces op de lange termijn. Om een duurzame vermindering van het onveilig gebruik en de overlast van fatbikes te realiseren, is het noodzakelijk om de maatregelen uit het actieplan gedurende een periode van twee jaar in te zetten.

1.3 Fysieke maatregelen geven duidelijkheid en vergroten de handhaafbaarheid

De invoering van generieke fietsverboden in alle winkelgebieden zorgt voor een duidelijke en herkenbare situatie voor weggebruikers en bezoekers. Onder de noemer 'Winkels open = lopen' wordt de toegankelijkheid van winkelgebieden verbeterd en wordt de handhaving eenvoudiger en effectiever.

1.4 Via gerichte communicatie is de kans dat we de doelgroep bereiken het grootst

Door middel van voorlichting aan scholieren, campagnes richting ouders/verzorgers en jongeren en brede communicatie over de risico's van de fatbike, wordt ingezet op bewustwording en gedragsverandering. De campagne sluit aan bij de oproep in motie 2506-63A (Veilig lopend of fietsend naar school) van Zó! Zoetermeer (hierna: motie 2506-63A) en richt zich, om volledig aan deze motie te voldoen, ook op het (rij)gedrag van ouders/verzorgers in de omgeving van scholen.

1.5 Handhaving wordt geïntensiveerd om een duidelijk signaal af te geven

De handhaving wordt aangescherpt doordat voortaan direct wordt bekeurd in plaats van gewaarschuwd. Daarnaast wordt extra boa-capaciteit ingezet in risicogebieden, zoals nabij scholen, in winkelcentra en parken, om de overlast effectief terug te dringen.

2.1 Dit actieplan bevat een uitbreiding van team Handhaving

Met motie 2510-01 heeft de gemeenteraad verzocht om het team Handhaving uit te breiden met 4 fte. Deze extra handhavers krijgen een specifieke focus op fietsveiligheid, het tegengaan van overlast en handhaving rond fatbikes, met prioriteit voor risicogebieden zoals drukke fietsroutes, winkelcentra en schoolomgevingen. Daarnaast is gevraagd om het team ook in te zetten voor bewustwording, preventie en samenwerking met scholen en wijkpartners. Deze uitbreiding van het team Handhaving is opgenomen in het actieplan

2.2 en 3.1 De extra capaciteit wordt gedekt uit de vrij inzetbare reserve

De gemeenteraad heeft via motie 2510-01 van Zó! Zoetermeer (hierna: motie 2510-01) verzocht om uitbreiding van het team Handhaving en om de kosten hiervan te dekken uit de vrij inzetbare reserve. De kosten voor extra boa-capaciteit bedragen bij een fulltime dienstverband € 82.411 per fte (integrale handhaver) per jaar, inclusief overhead. Dit komt neer op € 329.643 per jaar. Voor de looptijd van het actieplan bedraagt het totaal € 659.286. Deze kosten worden gedekt uit het surplus dat in de algemene reserve is opgenomen.

4.1 De stadsbrede campagne maakt ouders bewust van verkeersonveilig gedrag

De gemeenteraad heeft via motie 2506-63A gevraagd om in 2026 een stadsbrede campagne te financieren vanuit het Fonds Zoetermeer 2040. Deze campagne richt zich op het bewustmaken van ouders van verkeersonveilig gedrag en de impact ervan op omwonenden rondom scholen. De uitvoering vindt plaats in 2026 en 2027. Hiervoor wordt de School op SEEF campagne ingezet en wordt gerichte (lokale) communicatie bij scholen en winkelcentra geplaatst. Voorgesteld wordt het toegekende budget voor 2026 evenredig te verdelen over 2026 en 2027.

5.1 Voor de uitvoering van het actieplan is budget noodzakelijk.

Hoewel een deel van de voorgestelde maatregelen voortbouwt op bestaand beleid, is aanvullende dekking nodig om alle onderdelen van het plan uit te voeren. Het gaat om de volgende intensiveringen:

- extra duidelijke bebording (met portalen) in de winkelgebieden;
- 0,5 fte extra capaciteit voor de voorbereiding en uitvoering van gedragsbeïnvloedingsmaatregelen en campagnes;
- inzet en plaatsing van attentie verhogende actiewagens;
- extra capaciteit voor de totstandkoming van dit actieplan.

Het benodigde budget wordt gedekt uit het surplus in de algemene reserve. Zonder deze middelen kan het plan niet worden gerealiseerd.

6.1 Hiermee wordt de begroting bijgesteld

De financiële gevolgen van dit actieplan zijn verwerkt in een begrotingswijziging (bijlage 2).

7.1 Met de aanbidding van het actieplan wordt motie 2510-01 afgedaan

Op 13 oktober 2025 heeft de gemeenteraad motie 2510-01 aangenomen waarin het college wordt verzocht:

1. te onderzoeken op welke manier binnen 2 maanden een tijdelijk fietsveiligheidsteam gevormd kan worden, bestaande uit maximaal 4 fte extra handhavers (BOA's) met een specifieke focus op fietsveiligheid, overlast en handhaving rond fatbikes;
2. dit team voor een periode van 2 jaar operationeel te maken, met prioriteit voor risicogebieden zoals schoolomgevingen, winkelcentra en drukke fietsroutes;
3. dit team ook in te zetten voor bewustwording, preventie en samenwerking met scholen en wijkpartners;
4. de raad uiterlijk op 1 mei 2027 te informeren over de behaalde resultaten en mogelijke verlenging of structurele inpassing;
5. de kosten hiervan te dekken uit de vrij inzetbare reserve;

Met het aanbieden van dit actieplan stelt het college voor om motie 2510-01 als afgedaan te beschouwen.

8.1 Met de aanbidding van het actieplan wordt motie 2506-63A afgedaan

Op 30 juni 2025 heeft de gemeenteraad motie 2506-63A aangenomen waarin het college wordt verzocht:

- een stadsbrede campagne op te zetten om ouders gericht te wijzen op verkeersonveilig gedrag én de impact ervan op omwonenden rondom scholen;
- hiervoor eenmalig €100.000,- beschikbaar te stellen, te dekken uit het Fonds Zoetermeer 2040;
- de raad uiterlijk eind 2026 te informeren over de uitvoering en behaalde resultaten.

Met het aanbieden van dit actieplan stelt het college voor om motie 2506-63A als afgedaan te beschouwen.

9.1 Met dit voorstel wordt het actieplan voorgelegd en de toezegging 715 uitgevoerd

Met dit raadsvoorstel wordt het actieplan ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de toezegging voor 31 december 2025 een actieplan voor de aanpak van fatbikes naar de raad te sturen.

Kanttekeningen

1.1 Er is beperkte gemeentelijke bevoegdheid

De gemeente kan de juridische status van fatbikes niet zelfstandig wijzigen, bijvoorbeeld van fatbike naar brom- of snorfiets. Dit is een bevoegdheid van het Rijk. De Eerste en Tweede Kamer moeten nog instemmen met het besluit van de minister om een helmplicht tot 18 jaar voor elektrische fietsen in te voeren. Hierop voeren wij samen met de VNG en G40 een landelijke lobby, omdat gezamenlijke inzet meer invloed heeft richting het Rijk. Daarnaast volgen wij het dossier over handhaving van opgevoerde fatbikes (kamerbrief van 4 november 2025, bijlage 5) nauwgezet en steunen wij initiatieven waar mogelijk.

1.2 De noodzakelijke verkeersbesluiten kunnen leiden tot bezwaarprocedures

Voor het aanpassen van toegangs- en gebruikstijden in bepaalde gebieden zijn verkeersbesluiten nodig. Tegen deze besluiten kan bezwaar worden gemaakt, wat mogelijk voor vertraging zorgt in de uitvoering van de fysieke- en handhavingsmaatregelen uit het actieplan.

1.3 Het verkeersbesluit voor de Dorpsstraat heeft invloed op de nachtnetfietsroute

De invoering van een fietsverbod tijdens de koopavond in de Dorpsstraat heeft invloed op de nachtnetfietsroute. Hierdoor zal met name tijdens de koopavond geen gebruik gemaakt kunnen worden van deze sociaal veilige route voor fietsers.

1.4 De maatregelen gelden voor alle fietsers

Omdat er wettelijk geen onderscheid kan worden gemaakt tussen reguliere fietsen en elektrische fietsen, waaronder fatbikes, gelden de fysieke maatregelen en handhavingsacties voor alle fietsers. De focus ligt echter op snelle fietsen en fatbikes.

1.5 Twee voorstellen uit het raadsdebat zijn niet overgenomen.

In het actieplan is zoveel mogelijk rekening gehouden met de opmerkingen en verzoeken die tijdens de bespreking in de raadscommissie en tijdens het raadsdebat zijn geuit. Twee voorgestelde maatregelen zijn echter niet overgenomen vanwege praktische bezwaren.

- Het fysiek weren van fatbikes in specifieke gebieden door middel van toegangsbeperkende maatregelen, zoals hekjes, zou onbedoeld ook de toegang voor mindervaliden en hulpdiensten beperken.
- De voorgestelde voucherregeling voor omruil/inleveren van fatbikes is niet opgenomen, omdat deze binnen de huidige financiële en organisatorische kaders niet uitvoerbaar is.

Financiën

De uitvoering van de maatregelen uit het actieplan brengen kosten met zich mee. De kosten van het aanstellen van vier handhavers bedragen voor 2026 en 2027 € 659.286. Via motie 2510-01 is verzocht om extra middelen beschikbaar te stellen voor het aanstellen van deze vier extra handhavers. Voor deze extra kosten zal dekking worden gezocht binnen programma 5 (Veiligheid) van de (meerjaren)begroting. Daarnaast is voor de uitvoering van het actieplan nog een bedrag van € 281.800 benodigd. Voor deze kosten zal dekking worden gezocht binnen programma 7, onderdeel mobiliteit van de (meerjaren)begroting.

	2026	2027	totaal
1. Kosten uitvoering motie 2510-01			
Inzet 4 extra handhavers	329.643	329.643	659.286
2. Aanvullende kosten actieplan:			
Binnenstad voorzien van portalen zoals bij Dorpsstraat (luxere en duidelijke uitstraling)	55.000	-	55.000
Attentie verhogende actiewagens plus plaatsen	45.000	45.000	90.000
Extracapaciteit 0,5 fte gedragsbeïnvloeding	60.900	60.900	121.800
Opstellen actieplan	15.000		15.000
Subtotaal	175.900	105.900	281.800
Totaal	505.543	435.543	941.086

Al in de begroting opgenomen:

De kosten voor de School op SEEF campagne en de kosten voor het aanvullende communicatiemateriaal bedragen € 100.000. Via motie 2506-63A is besloten om hiervoor eenmalig € 100.000,- in 2026 beschikbaar te stellen, te dekken uit het Fonds Zoetermeer 2040. Voorgesteld wordt vanwege de looptijd van het actieplan het budget evenredig in te zetten voor 2026 en 2027. De daarvoor benodigde begrotingswijziging is opgenomen onder besluitpunt 4.

	2026	2027	totaal
3. Kosten uitvoering motie 2506-63A			
School op SEEF en communicatiemateriaal	50.000	50.000	100.000

Informatiebeveiliging, Privacy en Informatiebeheer (IPI)

Niet van toepassing.

Controleprotocol

Niet van toepassing

Participatie en Communicatie

De voorgenomen maatregelen worden tijdig en duidelijk gecommuniceerd via de gemeentelijke website, sociale media en de lokale pers. Hierbij wordt extra aandacht besteed aan de samenhang tussen fysieke ingrepen, gedragsbeïnvloeding en handhaving. Zo wordt niet alleen uitleg gegeven over wat er verandert, maar ook waarom deze stappen nodig zijn. De communicatie richt zich nadrukkelijk op het vergroten van het veiligheidsbewustzijn en het voorkomen van overlast.

Om de campagne levendig te houden en blijvend onder de aandacht te brengen, wordt gedurende twee jaar, drie keer per jaar, extra ingezet op zichtbaarheid. Dit gebeurt onder andere door het plaatsen van tekstkarren op strategische locaties, zoals recent met succes is toegepast. Op deze manier worden inwoners en bezoekers herhaaldelijk herinnerd aan de geldende regels en het belang van veilig gedrag.

Voor het aanpassen van de toegangsregels voor fietsers in de Binnenstad en Dorpsstraat zijn formele verkeersbesluiten vereist. Na vaststelling van deze besluiten worden deze gedurende

zes weken ter inzage gelegd. Gedurende deze periode kunnen belanghebbenden formeel bezwaar maken of zienswijzen indienen. Na afloop van de inzagetermijn worden de reacties beoordeeld en, indien nodig, verwerkt in de uiteindelijke maatregelen.

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten

Bij de uitvoering van de maatregelen uit het actieplan wordt rekening gehouden met de toegankelijkheid van winkelcentra en andere openbare ruimten. Er worden geen obstakels geplaatst die de doorgang belemmeren voor mensen met een beperking.

Rapportage en evaluatie

Om inzicht te krijgen in de effecten van het actieplan en de bijbehorende maatregelen, worden de volgende kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren gemonitord.

- Het aantal bekeuringen, staande houdingen en meldingen uit de winkelcentra, parken, scholen en overige gebieden vanaf de start van het handhavingsteam gericht op fatbikes.
- Het aantal ongevallen met met (elektrische) fietsen en bromfietsen.
- Resultaten van enquêtes onder inwoners via *Doe mee*.
- Resultaten van enquêtes onder winkeliers via de winkeliersverenigingen.
- Terugkoppeling vanuit de wijkteams.

De monitoring vindt gedurende twee jaar jaarlijks plaats.

Planning

- Uiterlijk 1 juli 2026: tussentijds verslag van de genomen maatregelen en mogelijk eerste effecten van het actieplan.
- Uiterlijk 1 mei 2027: gemeenteraad wordt geïnformeerd, waarbij ook wordt ingegaan op de effecten van de aanpak met betrekking tot handhaving.
- Uiterlijk 1 mei 2028: gemeenteraad wordt geïnformeerd over de effecten van het gehele actieplan.